

संवाद

मनामनांचा मेळ जुळावा । द्वेषाचा लवलेश नसावा ॥

सादासी प्रतिसाद मिळावा । वाद नको संवाद असावा ॥

वर्ष चौथे

अंक अकरावा

डिसेंबर २००७

(December - 2007)

..... संपादकीय

२००७ ह्या वर्षाचा संवाद चा हा शेवटचा अंक आपल्या हाती पडेल तेव्हा २००७ हे वर्ष संपण्यात आलेले असेल व आपण सर्वजण २००७ ह्या वर्षाला निरोप देवून २००८ ह्या नविन वर्षाच्या स्वागताची तयारी करीत असाल.

हल्ली ३१ डिसेंबर ची रात्र सुद्धा अति उत्साहाने सर्वत्र साजरी होत असते. अनेक कार्यक्रमांची रेलचेल असते. कांही उत्साही मंडळी रात्री १२ वाजता फटाक्यांची आतषबाजी करून नविन वर्षाचे स्वागत रात्री १२ नंतर लगेच करतात. दूरदर्शनवर ह्या निमित्ताने कार्यक्रमांची रेलचेल असते.

मागील नोव्हे. २००७ चा 'संवाद' चा अंक आपण दिवाळी अंक म्हणून प्रसिद्ध केला, त्या अंकाबद्दल अनेक चांगल्या प्रतिक्रिया फोन व पत्राद्वारे मिळाल्या. काही चांगल्या सूचनाही मिळत आहेत.

दिवाळी हा सण संपूर्ण भारतवर्षात साजरा होणारा एकमेव सण आहे. परंतु त्यातही आपल्या महाराष्ट्राचे एक वेगळे वैशिष्ट्य जाणवते आणि ते म्हणजे महाराष्ट्रांत मराठी भाषेत प्रसिद्ध होणारे दिवाळी अंक त्यावरून मराठी भाषिकांचे साहित्या विषयी असलेले प्रेम आणि आस्था किती उत्कट आहे हे दिसून येते व वाचक प्रेमींना एक वेगळीच दिवाळीची मेजवानी प्राप्त होत असते.

महाराष्ट्रातील दिवाळी अंकांच्या परंपरेला पुढील वर्षी म्हणजे २००८ मध्ये १०० वर्षे पूर्ण होत आहेत. ही फारच अभिनंदनीय व

अभिमानाची बाब आहे. मध्यंतरी दूरदर्शनच्या आक्रमणाने दिवाळी अंकांची संख्या कमी झाली होती, पण गेल्या पांच वर्षांपासून दिवाळी अंकांची संख्या वाढतच आहे. वाचकांची वाढती संख्या हेच त्याचे मुख्य कारण आहे.

दिवाळी अंकांची परंपरा हे मराठी भाषिकांनी जपलेले एक सांस्कृतिक व उच्च अभिरूची असलेले वेगळेपण मानले जाते. महाराष्ट्रांत दरवर्षी ४५० ते ५०० दिवाळी अंक प्रसिद्ध होत असतात. मुंबई-पुणे व्यतिरिक्त नागपूर, औरंगाबाद, नाशिक, कोल्हापूर इ. शहरातूनही अनेक अंक प्रसिद्ध होतात. अनेक नियतकालीके त्यांचे दिवाळी अंक प्रसिद्ध करतात. साहित्य, कला, क्रिडा ह्या शिवाय आरोग्य, ज्योतिष, धार्मिक, अध्यात्मिक इ. विषयांना वाहिलेले, वैचारिक बैठक असलेले, असे अनेक अंक प्रसिद्ध होत असतात.

आपल्या सभासदांनी दिवाळी अंकासाठी तरी वाचनालयाची वर्गणी भरून ह्या २/३ महिन्यात विविध दिवाळी अंकाच्या आस्वाद घ्यावा व

काव्य शास्त्र विनोदेन्

कालो गच्छती धीमताम् ।

ही उक्ती सार्थ करावी, ही नम्र अपेक्षा. आपल्या सर्व सभासदांना येणारे २००८ हे नविन वर्ष सुख समृद्धिचे व आरोग्यदायी जावो हीच शुभेच्छा !

वसंत धुपकर

Dispensary run by the Association

Our Mumbai Zonal Sub-Centre on 13-11-2007 has started our Association's Dispensary at our Thane Office premises. One lady Doctor (Ayurvedic) is attending the dispensary once in a week. The medicines prescribed are supposed to be purchased by the member. One weighing machine and Blood-pressure machine have been purchased by the Association for use at the

dispensary. A nominal fee of Rs.10/- is being charged to the members who take benefit of the Dispensary. The response of the local members is encouraging.

We also propose to open such type of dispensary at Pune where Homeopathic and Ayurvedic medical consultations and some common medicines will be provided.

- Secretary

SBI Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune**Mumbai Zonal Sub-Centre**

Minutes of the 20th Annual General Meeting of Mumbai Zonal Sub Centre held at Shri. Shivaji Mandir (Natya Gruha), Dadar (Mumbai) on 21st February 2007 at 12.00 noon.

The meeting commenced at the appointed hour with a warm welcome by Shri P. A. Lopes to all the Pensioners / Family Pensioners and Associate Members who had gathered for the meeting in large numbers. He then requested Shri V. M. Gokhale, President, SBI Pensioners' Association Mumbai Sub centre to come to the dais and occupy his seat.

He thereafter requested the following dignitaries to come to the dais and occupy their seats.

Shri S. B. Gokhale – Secretary, SBI Pensioners' Association Mumbai Sub Centre

Shri B. G. Dandekar – President, Federation of SBI Pensioners' Associations

Shri R. N. Lalingkar – Secretary, SBI Pensioners' Association, Mumbai Circle, Pune

Shri V. P. Bhave – Vice President, SBI Pensioners' Association, Mumbai Circle, Pune

After all the dignitaries had occupied their chairs on the dais, Shri Motiram Bidye a Bank's Pensioner was requested to recite Vande Mataram. He, however, began with Ganesh Vandan & Guru Vandan Thereafter he sang the National Song in a deep Melodious voice.

After this Shri Lopes, requested Shri S. B. Gokhale, Secretary of Mumbai Sub Centre to take charge & conduct the meeting further.

Shri S. B. Gokhale, began extending a warm welcome to all & then explained that since Executives from Bank had indicated that they would be attending the meeting in the morning session, the programme was being changed to suit their convenience. However, due to an urgent, meeting with RBI officials Shri T. S. Bhattacharya, Mg. Director was unable to attend the meet. He felt that it was a great opportunity lost, more so because although the Bank was recommending everything just & due to the pensioners, the Govt. was blocking everything. Shri Gokhale thought that the M. D. could have enlightened us on the problem. However, the other executives attended the meeting.

Shri Gokhale then requested the following Executives of the Bank to come to the stage

Shri D. C. Raichandani – DGM PPG Corporate Centre, Mumbai

Shri K. C. Gangadharan – DGM Zonal Office, Mumbai

Shri A. G. Hule - C.M., Zonal Office, Mumbai

Shri V. Vishwanathan, Zonal Office, Mumbai

All were extended a welcome by offering a bouquet at the hands of Shri V. M. Gokhale. All the dignitaries were attending such a meeting for the first time.

At this juncture Shri Devrukhkar, AGM PPG Deptt, Mumbai LHO arrived. He was extended a welcome by Shri S.B. Gokhale.

Shri V. M. Gokhale in his opening speech extended a welcome to all the dignitaries. He further explained that Shri T. S. Bhattacharya, Managing Director of the Bank had consented to attend the meeting at 12.00 noon & hence the Bank's meet was arranged in the first session & the pensioners meet would begin immediately thereafter.

Shri V. M. Gokhale, continuing his speech, informed the gathering that all the executives who were present on the dais were very considerate & adopted a very sympathetic approach in solving problems of pensioners.

As an illustrative example he mentioned of a case in respect of recovery of Professional Tax by two of our branches from VRS retirees in 2001. This recovery was unjust & against instructions of the

Bank but two branches had stuck to their stand. Recently when the matter was taken up with the present circle authorities, the response was positive. As a result, one branch has paid back the recovered amount of Professional Tax to the retirees.

Shri Gokhale, however, pointed out to the dignitaries on the dais to look into the acute shortage of space in the dispensary at Zonal Office & requested them to find a solution to this issue.

Shri S. B. Gokhale, then requested Shri B. G. Dandekar, President Federation of SBI Pensioners' Association to speak.

Shri B. G. Dandekar in his speech touched the following matters:-

Various difficulties faced by Pensioners in getting reimbursement under REMBS were summarized by Shri Dandekar. In fact it was necessary to reopen the scheme with some modifications. He also mentioned that the Federation had written to Corporate Centre on the subject about four months ago & a response was still awaited. He further said that several common old age deceases should be added in the list of diseases covered by the scheme. So also the word Major Accident was objectionable & needed to be defined. According to him even a minor accident like fall in the bathroom could lead to a major ailment. Shri B. G. Dandekar also made a reference to the contributions of Rs. 49500/- required to be given for enrollment as a member of the scheme. This according to him needed to be linked to gross pension. In the present scheme it amounted to contribution equal to nearly 12 gross pension by a messenger retiree & only 4 gross Pensions by a Dy M.D. retiree. This seemed to be unequitable.

Shri B. G. Dandekar made a point in respect of approved Hospitals. Bills of unapproved Hospitals are not paid by the Bank. He pointed out that at places like Chiplun or Ratnagari no approved Hospital existed. Hence either the Pensioner has to come to a place where approved Hospital is located or forgo the cost. He therefore appealed for increase the number of approved Hospitals under the scheme.

Shri Hule – CM was asked to conduct the Bank's Meeting. Accordingly he started with offering welcome bouquet to all office bearers of Pensioners' Association.

Shri Hule then requested Shri Gangadharan, DGM, Zonal Office, to speak on the occasion.

Shri Gangadharan began by saying that it was his first appearance in a Pensioners' meet & he was overwhelmed by seeing such a large gathering.

In respect of payment of Professional Tax of VRS Retirees of Opera House Branch he said that the refundable amount would be disbursed by the branch very shortly.

On the issue of shortage of space at the Zonal Office dispensary he informed that additional space could be made available when the dispensary is shifted to Shivsagar Estate Branch premises. However the process would take at least 3 more months.

Shri Gangadharan was of the opinion that problems related to payment of bills by the Zonal Office could be sorted out only if the relative Rules are amended. He appealed to the Pensioners' Association to take up the matter with Corporate Centre.

He wanted the pensioners to bear with the difficulties faced by them due to linkage of Branches. Since this was being done in the interests of the Bank's Customers.

He concluded his speech by making an appeal to the Pensioners to bring more & more business particularly in the form of deposits to the Bank.

Shri P. V. Dighule – newly elected General Secretary of the SBI Officers' Association, Mumbai Circle arrived at the place of the meeting. He was gracefully invited to come & sit on the dais.

Shri Raichandani – DGM PPG Corporate Centre, began his speech expressing happiness for being among the Bank's Pensioners. He too was stunned to see such a large gathering. He mentioned that it was important & significant to all of us to have worked for the great institution with enormous interest & loyalty.

Shri Raichandani then traced the beginning of the Pensioners movement. He mentioned that the first Pensioners' Association was started in Mumbai Circle & thereafter it spread to all other Administrative Circles of the Bank. He thought that in times to come with the growth in membership the Pensioners' Association may become equal to the number of serving staff.

Shri Raichandani dealt with the corpus Fund of the REMBS & gave details of the Fund. He was receptive to the suggestions of the Federations of SBIPA in respect of

- i) change in the definition of the word Major Accident ;
- ii) The linkage of one time contribution for joining the scheme with number of Pensions; and
- iii) Approved Hospitals.

He however mentioned that these suggestions required more discussions at the Corporate Centre levels.

He dealt with the system for payment of Pension which was under revision to make it more smooth & easy.

Shri Raichandani then explained about the amount of Rs. 5000/- paid to the IBI Pensioners as Medical Reimbursement. He gave details of the funds available in the Forefeiture A/c. He further clarified that not only Pensioners of IBI but even the ex-employees of IBI could get the benefit of that scheme.

He concluded his speech by offering, best wishes to everyone Shri Devrukhkar, AGM PPG Deptt. LHO also spoke on the occasion. He expressed happiness to meet those pensioners whom his dept was giving service. He informed the house that out of 2218 retirees whose pension was revised recently, nearly 1950 cases have been sanctioned revised pension. The remaining cases could not be attended expeditiously due to acute shortage of manpower & incomplete information received by his deptt. He requested SBI Pensioners' Association to assist them to enable them to complete the task of sanctioning all cases of revision of Pension.

Shri Dighule, GS SBI Officers' Association also spoke. He apologized for late arrival & highlighted on the following:

- i) Non availability of Bank's Dispensary in Vasai-Virar area. He expressed full co-operation of the Association to the Pensioners' Association in their efforts for opening such a dispensary.
- ii) Shri Dighule congratulated the PPG Dept. LHO for sanctioning most of the revised Pension cases & then mentioned that 2 more officers were posted in the PPG Dept.

In his concluding speech Shri V. M. Gokhale, President SBI Pensioners' Association, Mumbai referred to the following:

- i) While congratulating Shri Dighule he sought the help of Officers' Association in the efforts of Pensioners' Association for opening new dispensaries at Vasai & Goregaon (E)
- ii) He pointed out that while the bipartite settlement was effective from **1-11-2002** the revised pension came into effect from **01-05-2005**. This was clearly discriminatory & requested Shri Dighule to look into this aspect.

- iii) He referred to the fact that while the Bank was very sympathetic & recommended to the Government for clearance of the pending issues – Government did not move. Proper attention to the problems of old pensioners has not been given to. He therefore suggested that the Officers Association should have a dialogue with the Government Authorities & get matters related to Pension cleared with expedition. At the same time he requested the ZO/LHO/CO Authorities present on the platform to clear everything which is in their hands.

Shri Vishwanathan gave vote of thanks & the Bank's Pensioners' Meet concluded. The Annual General Meeting of the Zonal Sub-Centre began 15 minutes later.

The Annual General Meeting began with an announcement by Shri S. B. Gokhale, Secretary of Mumbai Sub-Centre. He apologized all the members for having sent them an appeal for Building fund donation without bearing his signature. He further thanked each & everyone for praying the God for speedy recovery from his illness.

The meeting thereafter proceeded as per Agenda of the meeting.

Agenda 1:

Condolences: The House stood in silence for two minutes & paid their respect to the Pensioners/Family Pensioners' / Associate Members who were reported to have passed away during 07-03-2006 to 21-02-2007.

Agenda 2:

Confirmation of minutes of the AGM held on 07-03-2006.

The Minutes were confirmed by vote of voice.

Agenda 3:

Felicitation of all Pensioners / Family Pensioners who had attained 75 years of age on or before 21-02-2007:

There were 47 recipients for the honours but only 25 were present. They were felicitated at the hands of Sarvashri V. M. Gokhale, B. G. Dandekar & S. B. Gokhale.

Agenda 4:

Committee's Report for the year 2006 to be read, discussed & adopted:

A copy of the Report was already circulated through Samwad for the month of January 2007. The Report was unanimously adopted. At this juncture deviating from the Agenda following announcements were made.

- i) Felicitation of those pensioners whose date of birth fell on 21st February, 2007, their names were read out. Out of 17 such pensioners only 2 were present. They were felicitated by Shri S. B. Gokhale.
- ii) Shri Sunil Kumar Jain, C.M. working in Corporate Centre was specially attending the meeting to inform the gathering about non collection of Dividend Warrants of SBI shares which were issued by the Bank in June 2006. He said that nearly 50,000 Dividend Warrants had remained unclaimed for several reasons. Out of those nearly 2000 Dividend Warrants stood issued in favour of the Employees.

He appealed to the gathering asking them to check up with him if their own name or

- any of their friends name appeared in the list of such non claimants of Dividend Warrants. He also requested members to contact Shri A. G. Hule, C.M. Working in Z.O in this regard Shri Hule's Tel. No. being 24993220.
- iii) Names of Donors who had donated to the Pensioners' Association on completion of their 75 years age were announced.
So also it was announced that the members had responded generously to the appeal for Building Fund & a sum of Rs. 1,41,000/- was collected on the day itself.
- iv) An announcement was made to the effect that Saraswat Co-Op. Bank Ltd wanted to take on employment/on contract basis some ex officials of the Bank who had retired recently & had an indepth knowledge of Foreign Exchange Business. The aspirants were asked to submit their bio-data for onward submission to the concerned officials of Saraswat Co-Op. Bank Ltd.

Agenda 5:

Speech by the Chief Guest:

Shri B. G. Dandekar, President, Federation of SBI Pensioners' Associations & the Chief Guest for the function, was requested to speak & inform the gathering about latest development which had taken place:

Shri B. G. Dandekar started with the strike in the Bank in April 2006 which was called by the Working Staff Federations. He narrated as to how this strike was called off suddenly on the 8th April 2006. As per the announcement made by the Finance Minister the ceiling of pension @ Rs.4250/- was raised to Rs.10520/- i.e. 50% of Rs.21040/- This was applicable only to the retirees of 8th bipartite settlement & that too was not covering all the employees particularly officers in Grade III & above seemed to have been ignored. There was no mention of earlier retirees & retirees between 1-11-97 to 31-10-2002 who were drawing pension as per pre-revised salaries in the 6th bipartite settlement were left high & dry. There was no mention of revision of Family Pension. It therefore was felt that those who were on negotiation table had taken care of their own interest alone since they were to retire shortly. Federation wrote to Shri Shantha Raju, the then General Secretary of Officers' Federation on the lines mentioned above but to no effect.

Federation had held its Governing Body Meeting at Mumbai in May 2006 to discuss the futility of the settlement reached. A detailed discussion revealed that even senior/qualified members of Award Staff were also not given due justice in deciding their Pension @ 50% of their last drawn salary. The officer community of course were the worst sufferers. This led to the conclusion that the Working Staff Federations had not studied the issues properly. They were also making a mention of MOU.

In this Governing Body Meeting of the Federation of SBIPA held at Mumbai in May 2006 it was decided that we should no longer depend on the Working Staff Federation but should go on our own.

A tripartite meeting of the Working Staff Federations & members of Federation of SBI Pensioners' Association was held at Bangalore on 15th August, 2006, when a copy of MOU was demanded by our Federation they were told that more than a copy, the implementation of the settlement was important & the WSF promised that implementation would take place within 3 months from 15-08-2006 but nothing happened & finally implementation took place in November/December.

In this context it was also decided that we should file cases on different issues in different high courts in the country.

This was necessary since it was difficult for any Advocate to understand all the issues at one

place & it would be difficult for one judge to absorb/understand & deliver justice. Also it was felt that if cases were filed in a number of high courts all over India the Bank may request the Supreme Court to transfer all the cases to them and our purpose of getting Supreme Court verdict directly would be achieved.

Accordingly the undernoted Circles were designated to file the cases.

- 1) **Bangalore Circle:** 100% Neutralisation of D R case taking the Kasturi judgement as the guideline.
- 2) **Bengal Circle:** Injustice meted out to Retirees who retired at 58 years of age.
- 3) **Bhopal Circle:** to file the case in respect of old retirees who have lost merger of 268 points in their pensions.
- 4) **Chennai:** In respect of injustice done to Pensioners who retired between 1987 to 1993 whose Pension has been freezed at Rs. 2400/-
- 5) **Mumbai:** Family Pension - A Legal Notice has been served on the Bank & preparation of Plaint is in process
- 6) **Mumbai:** Discrimination

Shri Dandekar further informed the house about appointment of a high power committee comprising of two members from Finance Ministry & 2 members from SBI by the Government of India. The Committee was to review the Bank's Pension Fund & its viability etc. A detailed note on the Pension Scheme in SBI & the various aspects of discrimination/ Anomalies existing in the scheme was submitted to this Committee by the Federation. This committee is likely to meet Working Staff Federation in this week. We have also made a request to the committee for a hearing from us.

In the meantime we have been trying to focus the attention of the Government on our problems through

- i) **Media:** on 31-01-2007 detailed information of our problems as narrated by Shri B. G. Dandekar has appeared in Maharashtra Times – A Marathi daily from Mumbai. Attempts are on to publish such note in English News Papers.
- ii) **Political Lobbying:** Shri E. K. Thakur – M.P. (Rajya Sabha) was contacted & a Memorandum signed by 86 M.P.s. is being handed over by him to the Finance Ministry shortly.

When under the RITACT the Working Staff Federation & Banks were directed to submit a copy of the MOU. A reply from the Bank saying that there was only Oral understanding & No. MOU has been signed was received.

Shri B. G. Dandekar in an emotional appeal to the members said that all our efforts to get justice are on. This is an ultimate battle if we fail at this juncture it would mean end of the road to us. Hence everyone must join this fight.

Agenda 7:

Speech of the President: Shri V. M. Gokhale, President SBI Pensioners' Association Mumbai delivered his speech. At the start itself he said that B. G. Dandekar has already given a full account of the latest developments & he had nothing more to add. He however raised following issues:

- i) As per the 8th Bipartite settlement the wage revision took place from 01-11-2002. But the pension was revised w.e.f. 01-05-2005. He therefore appealed to all those retirees between 1-11-2002 to 30-04-2005 to write a letter to Working Staff Federation

- for the discriminatin. A draft of such a letter was ready with Pensioners' Association.
- ii) Some branches like Thane(E); J. K. Gram, Thane etc. are reported to be delaying payment of pension. There are instances where the payment was effected in the next month. This was violation of Bank's clear instrucion in this regard. Shri Gokhale appealed to all Pensioners to write their experience in this regard.
- iii) He informed the gathering that the Pensioners' Association was interested in helping the Pensioner colleagues who were in a bad financial situation & were rendered as orphans since their family members were not ready to look after them. He requested members to inform the Pensioners' Association if there are any such cases around them.

Shri V. M. Gokhale concluded his speech with these thoughts.

Agenda 8:

Any other business with the permission of the chair:

Shri Hemant Nabar wanted to narrate his experiences. He was given permission to do so. He had two main items:

- a) Even after retiring 18 months ago & having been enrolled as member of Pensioners' Association he has not been receiving a copy of Samwad regularly. In fact he has received it only twice but the appeal for donation to Building Fund was received by him promptly.
- b) Recited cases of a few retirees where they were not in receipt of their pension & other dues even after 6/12 months of their retirement. He vehemently argued that the Pensioners Association had done nothing for them but it was he who took up their cases & tried to get justice.

Shri.V.M.Gokhale & R.N.Lalingkar gave fitting replies to Shri Nabar. Shri S. W. Agarkar gave vote of thanks & the meeting was concluded at 4.45 p.m.

S. B. Gokhale, Secretary

On Federation front

A Governing Body Meeting and Annual General Meeting of our Federation were held on 15th & 16th December 2007 respectively at Staff Learning Centre, Bangalore. The office-bearers and delegates of all the 14 Circle affiliates attended the meetings and had deliberations in detail regarding the present status of our pending demands and the Court cases already filed and to be filed in near future vis-à-vis various activities being conducted by all the affiliates for the benefit of the members.

Our Bangalore Circle's 24th Annual General Meeting was held on 17th December 2007 which was attended by the Federation delegates from all the Circles. Function for Silver Jubilee celebration of Bangalore Circle Association was attended by large number of pensioners and family pensioners from Karnataka, besides delegates from all the Circle Associations.

On 17th December 2007 in the afternoon, a Coordination Committee Meeting of both the working staff Federations and Pensioners' Federation was held at SLC, Bangalore. It was urged by all the Federation leaders to come together to fight for our legitimate demands which are yet to be met by the Bank and Govt. A Joint Action Committee (Shri. B.G.Dandekar, Chairman and Shri. Shantha Raju, Convenor) was also formed to persue the demands and to chalk out future action plan which will include steps like 'Dharanas', 'One day Hunger strike' by all the working staff and pensioners jointly and 'Indefinite strike by working staff Federations' with full support of all the pensioners. Further developments in the matter will be informed to you in due course.

- Secretary

॥ प्रथम वर्ष पुण्यस्मरण ॥

A

A

कै.लता जयंत डबीर

जन्म : २१ मार्च १९४८

मृत्यु : १२ डिसेंबर २००६

॥ भावपूर्ण श्रद्धांजली ॥

जयंत, ओंकार, सौ.मृदुल डबीर, सौ.अनघा संत, सौ.आसावरी ढवळे
व
समस्त डबीर, ढोनसळे परिवार

WaWaE` mhmVnMm H\$mAgZm &
anhrb dnObXnKZmAmYna & Y&&
{Z` Vr {ZÖp _mI Rdr AmUm &
AknVdmgr bnM hmV Mna & 1 &
bmJVmRmhr AZm_H\$MaUm &
gnögVoZmAnVmhohi doD\$a & 2 &
gnRabnMZr {eUë` mAl yI {OZm &
N>r Vd hmgar I bdoZp & 3 &
JrVhr dnOs^gpa ~{hè` mH\$mZm &
Üd{ZV ~nb gnJozM VyXp & 4 &
nqZV gánXr i` nV ^ndZm &
KnbVoì` {WV _ZmVr \H\$a & 5 &
eolQm{Xdg Jn6>AgndmZm &
ViA` nH\$Sè` È` mPrbmo_r AnVp & 6 &

A

A

Do you Believe In God ?

१९५७ सालची ही घटना. मी बँकेच्या कटनी (मध्यप्रदेश) या शाखेत ब्रँच मॅनेजर या पदावर काम करीत होतो. या शाखेत चौकीदारांना संरक्षणाकरीता बंदूक देण्यात आली होती. एके दिवशी रात्रीच्या झूटीत दोन चौकीदारामध्ये कोणत्या तरी कारणाने कडाक्याचे भांडण झाले. मी नेहमीप्रमाणे ऑफिसमध्ये गेलो असता त्यांचे आदल्या रात्रीचे भांडण माझ्यासमोर आले. दोघेही तावातावाने आपली बाजू माझ्यासमोर मांडत होते. त्यापैकी एकाच्या हातात बंदूक होती. (गोळ्या भरलेली असावी असा माझा अंदाज.) बंदुकीचा नेम त्याच्या नकळत माझ्यावर रोखला होता. दोघांचीही बाजू ऐकून त्यांना शांत करण्याचे माझे प्रयत्न सफल होण्याचे चिन्ह दिसेना. बंदूकधारी चौकीदार फारच आक्रमक होता. भांडणाचा निकाल बंदूकधारी चौकीदाराच्या विरोधात गेला तर बंदूकीच्या गोळीला बळी पडण्याखेरीज मला गत्यंतर नव्हते. या अवधीत हॉलमधील कर्मचारी माझ्या केबिनसमोर गोळा झाले होते. तितक्यात सुदैवाने माझ्या टेबलवरील टेलिफोनची रिंग वाजल्यामुळे मी रिसीव्हर कानाला लावला. चौकीदाराला शांत होण्याकरिता खुणावले. टेलिफोनवरून बोलणारी व्यक्ती बंदूकधारी चौकीदाराशी बोलावयाचे आहे असे मला सांगत होती. त्या संधीचा फायदा घेऊन चौकीदाराला बंदूक माझ्या टेबलावर ठेवून टेलिफोन घेण्यास सांगितले. तो बोलण्यात गुंतला असता टेबलावरील बंदूक एका कर्मचार्याला बाहेर घेवून जाण्यास खुणावले. टेलिफोनवरील बोलणे थोडे लांबल्यामुळे बंदूक बॉक्समध्ये बंद करून ठेवण्याची व्यवस्था केली. टेलिफोनवरून त्या चौकीदाराची बायको अत्यवस्थ असल्याची बातमी मिळाल्यामुळे त्याने घरी जाण्याची परवानगी मागितली व मी ताबडतोब मान्य केली. त्या वेळेपुरते तो आपले भांडण विसरला असावा.

अशा प्रकारे जिवावर बेतलेला प्रसंग टेलिफोनमुळे टाळला गेला. त्यानंतर बंदूक तपासल्यावर त्यात गोळी भरलेली असावी हा माझा संशय खरा ठरला.

Do you Believe In God मधला God टेलिफोनच्या रूपाने माझ्या पाठीशी उभा राहिला असे समजून मी आपल्या कामाला लागलो.

- ना. ग. मोरे

फ्लॅट नं. १०१, पर्णकुटी अर्पाटमेंट्स, धरमपेठ, नागपूर

H गळा बंद

‘का हो ? तुम्ही गाणं का सोडलंत ?’

‘माझ्या गळ्यासाठी !’

‘म्हणजे ? गळ्याला काही त्रास झाला का ?’

‘नाही. तो दाबण्याची शेजाऱ्यांनी धमकी दिली होती !’

- पी.के.देवधर, पुणे

Z कारण आम्ही वृद्ध झालो !

तो काळ असा होता, आमच्या पायात दम होता ।
कुणामागे कोठेतरी, हिंडण्यातसुद्धा आनंद होता ॥
आता मात्र जमत नाही, जमले तरी जुळत नाही ।
जुळले तरी शोभत नाही, कारण आम्ही वृद्ध झालो ! ॥१॥

तो काळ असा होता, केस आमचे काळे होते ।
तरुणपणीचे चाळे होते, मोठे बारीक डोळे होते ॥
अहो ! बघण्यातसुद्धा मजा होती ।
आता मात्र जमत नाही, चष्यावाचून दिसत नाही ।
दिसले तरी बघवत नाही, कारण आम्ही वृद्ध झालो ! ॥२॥

तो काळ असा होता, आम्ही अगदी फॉर्मात होतो ।
खोकण्यात सुद्धा मजा होती, आम्ही खोकायचो ॥
कुणीतरी बघायचे, त्यातच सगळी मौज होती ।
सगळा चार्म होता, आता मात्र जमत नाही ॥
खोकला काही थांबत नाही, कारण आम्ही वृद्ध झालो ! ॥३॥

तो काळ असा होता, काळापुढे आम्ही होतो ।
आमच्या पुढेही कुणी होते, अहो ! पाठलागात सुद्धा मजा होती ।
आता मात्र जमत नाही, कारण आम्ही वृद्ध झालो ! ॥४॥

काळ येतो, हुलकावणी देऊन जातो ।
कोण गेले डोळे चुकवून, आता भेट होत नाही ॥
स्मृति काही जात नाही, बोलल्याशिवाय रहावत नाही ।
आणि बोलले तर कुणी ऐकत नाही कारण आम्ही वृद्ध झालो ! ॥५॥

उपदेश करण्यात दिवस जातो ।
पण आमचे कुणी ऐकत नाही, ऐकले तरी गिरकी-फिरकी ।
अंमलात कुणी आपित नाही, कारण आम्ही वृद्ध झालो ! ॥६॥

- विनायक जोशी, डॉबिवली

स्टेट बँक ऑफ इंडिया पेन्शनर्स स्नेहमंडळ, पुणे

आपल्या स्नेहमंडळातर्फे

माननीय डॉ. विश्वास मेहेंदळे यांचा रंगतदार, बहारदार, दिमाखदार ‘मला भेटलेली माणसं’ हा कार्यक्रम आयोजित केला आहे.

गुरुवार दि. २४ जानेवारी २००८

स्थळ : एस्. एम्. जोशी सभागृह

गांजवे चौक, नवी पेठ, पुणे.

वेळ : सायंकाळी ५ ते ८

सर्व सभासदांनी अवश्य हजर रहावे ही विनंती.

तसेच २००८ सालची सभासद वर्गणी रू. १५०/- भरणेची व्यवस्था सभागृहावर केली आहे याची सभासदांनी नोंद घ्यावी.

- सेक्रेटरी

Europe in search of Spices, Land and Souls

In the 16th century, the natural port of Goa was captured and made one of the strategic bases in Asia by the Portuguese in their maritime operations in the East. Vasco Da Gama (1460-1524) pushed around the tip of Africa and on to Calicut (Cochin) in 1498 thus opening up the Indian Ocean to Europeans with the discovery of sea route to India. In the spectacular battle of Diu in 1509 (south of Gujarat), Francisco de Almeida (1450-1510) flushed out the fleets of the Moors from the Indian Ocean. Alfonso de Albuquerque (1453-1515) established land bases by conquest of Ormuz (Aden) in Persia (1507), Goa in 1510 and Malaca in Southern Asia (1511). These events and places are strategically of high historical value and what is significant is that, all the three places were captured from the Muslim rulers by these valiant Portuguese "Sea Dogs". What were the compulsions for this sea-power to battle it out in Indian Ocean far from Europe?

As we have studied, Islam was making victorious inroads in the north and west of India and thus had captured sea trading centres, enjoying flourishing trade economies. These points were sources of their prosperity and gave them economic and military strength to poise, to overrun – as they attempted to – western and southern Europe. North Africa was already overrun by the "Mouros" Moors. They were locked in mortal combat in Iberian Peninsula (Portugal, Spain, south of France). The Portuguese, therefore, were compelled to devise strategies to confront this challenge. One was to battle it out on the ground fiercely for expulsion of Moors trying to land into Iberian Peninsula which they succeeded in doing. Another was to attack at their Achille's heel i.e. dislodge and smite the Moors at the very crucial source of their economic prosperity i.e. profitable spices trading bases, with the then rich nations of Asia. History gives credit for the latter plan to the great Portuguese Navigator Infante Don Henrique (1394-1460).

Indirectly, adopting and execution of these strategies, the Portuguese opened up India for other European powers (British, French and Dutch) to follow the sea-route and land in this part of Asian world with the cross in search of Spices, Land and Souls.

- Isac Hilario Dias, Panji, Goa.

भटकंती F दूधसागर F

आम्हां मित्र परिवारांचा आवडता ट्रेक म्हणजे कॅसल रॉक ते दुधसागर. हा ट्रेक पाच-सहा वेळा तरी केला आहे. हा परिसर सदाहरीत हिरव्यागार जंगलाने बहरलेला आहे. हा विभाग सदोदीत खुणावत व बोलावत असतो. कॅसल रॉक हे कर्नाटकमध्ये येते, तर दुधसागर हे गोवा राज्यात येते.

रेल्वेने बेळगांव सोडल्यावर पंधरा एक मिनिटानंतर देसुर खानापूर पासून जो जंगल विभाग सुरू होतो, तो लोंढा, कॅसल रॉक पासून थेट गोव्याचा संपूर्ण टापू व्यापून गेला आहे. या सान्या परिसरात मराठी मायबोली बोलली जाते. कॅसल रॉकला आल्यावर रवि नायडू या काळ्या-सावळ्या, हसन्या पण मजबूत बांध्याच्या काटक युवकाला वाटाड्या म्हणून घेतले. या परिसरात फिरायचे तर माहितगाराशिवाय फिरूच शकत नाही. कॅसल रॉकमध्ये रवि नायडू ही प्रसिद्ध व्यक्ती आहे. याच्या सल्ल्यानुसार प्रथम आम्ही ब्रज फॉल्सला जायचे ठरविले. या परिसरात मॅगेनीजच्या खाणी भरपूर आहेत. जंगल पण अतिशय घनदाट आहे. येथील रानात अनंत पाऊलवाटा फुटल्या आहेत. यातील नेमक्या कोणत्या वाटेने गेल्यास आपण ब्रजफॉल्सला पोहचू हे कळणे फार अवघड आहे. ब्रजफॉल्सला पाच, सहा छोट्या आकाराचे धबधबे आहेत आणि चौहोबाजूला दूर क्षितिजापर्यंत पसरलेले दाट जंगल आहे. निरव शांतता आहे. मन मोहित करणारे अप्रतिम दृश्य आहे. वाटेत एक मोठा ओढा लागतो. पाण्याला ओढ फार होती. ओढ्यावर साकव टाकले होते. साकव म्हणजे झाडाचा लांबलचक बुंधा. ह्या बुंध्यावरून सावकाश चालत पलिकडच्या काठावर जायचे असते. तोल गेला तर २०-२५ फूट खाली ओढ्याच्या प्रवाहात. यामुळे जपून जावे लागते. ब्रजफॉल्सच्या पाण्यामध्ये सर्वजण मनमुराद बागडलो. हा सारा जंगल परिसर नजीकच्या काळात लवकरच धरणाच्या पाण्याखाली जाणार आहे, हे ऐकून खूप वाईट वाटले.

संध्या छायेच्या खूप आधीच परतीच्या प्रवासाला निघालो. गप्पांच्या ओघात वाटेत तिघेजण थोडेसे रेंगाळले. रवि नायडूसह सर्वजण भराभर पुढे गेले होते. येथेच वाट चुकली. काही केल्या कॅसल रॉकला जाणारी वाट सापडेना. कावरेबावरे झालो. काही सुचेना, मति गुंग झाली. रविने बजावून सांगितले होते, माझी पाठ सोडू नका, पण दुर्लक्ष केले व गोत्यात आलो. दहा मिनिटं एका ठिकाणी थांबलो व विचार करू लागलो. आता काय करावे, दूर अंतरावरून मॅगेनीज खाणीच्या दिशेने जाणाऱ्या वाहनांचा आवाज ऐकू येवू लागला. सर्वांनी निर्णय घेतला त्या आवाजाच्या दिशेने जायचे. तेव्हा कुठे आमची त्या चक्रव्यूहातून मुक्तता झाली. वाटेत रवि आम्हाला शोधत येत होता, रागावला होता. रात्री ८ च्या सुमारास मुक्कामाच्या ठिकाणी आलो.

दुसऱ्या दिवशी भल्या पहाटे दुधसागरच्या दिशेने जाण्यासाठी

सज्ज झालो. आदल्या दिवशी ऑर्डर दिल्याप्रमाणे एका हॉटेलमध्ये गरमागरम भरपेट नाष्टा केला आणि दुधसागराच्या दिशेने निघालो. रवि नायडूकडून अनेक वनस्पतींची माहिती घेत सह्याद्री पर्वताच्या अंतरंग भागात प्रवेश केला. एका मोठ्या झुडूपजवळ आम्ही थांबलो. या झुडूपाचे नांव लक्षात नाही. पण रवि म्हणाला, या झुडूपाला स्पर्श केल्यास अंगाला इतकी खाज सुटते की, मनुष्य खाजेमुळे हैराण होतो. यावर औषध नाही हे ऐकून दचकलोच. आमच्या दृष्टीने सर्व वनस्पती सारख्याच दिसायच्या. हे खाजेचे झुडूप मात्र जंगली वाटेवरच्या मार्गावरच आहे. गाईड होता म्हणून बचावलो. नाहीतर चुकून आमच्यापैकी कुणीतरी हात लावला असता तर, या विचाराने अंगावर काटाच आला. जसजसे पुढे जावू लागलो, तसतसा चढणीचा मोठा मार्ग लागू लागला. घामाने आम्ही ओलेचिंब झालो. दुतर्फा गर्द उंच झाडी, दमछाक करणारी अवघड वाट, अनेक ठिकाणी फुटलेल्या वाटा. 'इतक्या वाटा ह्या जंगलामध्ये कशा?' असे रविला विचारले. तो म्हणाला, छोट्या छोट्या मानवी वसाहती आहेत, यामुळे या वाटा फुटल्या आहेत. येथील जीवन अतिशय कष्टमय आहे. बाजारहाट करण्यासाठी यांना कॅसलरॉकला जावे लागते. वाटेल भेटणारी येथील माणसे तापावरच्या व डोकेदुखीवरच्या गोळ्या मागत. खूप वाईट वाटे. लहान मुलांना मात्र आम्ही चॉकलेट देत असू.

दुधसागरचा एक ट्रेक आठवतो. ऑक्टोबर महिना पौष्मिच दिवस होता. आकाश ढगाळलेले होते. पावसाच्या सरीवर सरी कोसळत होत्या. जंगली पाऊल वाट पूर्णपणे चिखलमय झाली होती. निसरड्या वाटेवरून चालताना फार काळजीपूर्वक पाऊले टाकावी लागत. तोल सांभाळताना कसरत करावी लागे, गतीने चालणे शक्यच नव्हते. सारेजण भिजून ओलेचिंब झालो होतो. जळवांचा त्रास होवू नये म्हणून हंटींग शूज व सॉक्समध्ये तपकिरीची पूड, तंबाखूची पूड, बोरीक पावडर भरपूर घातली होती. सिगारेटच्या चटक्याने जळवा गळून पडतात, म्हणून सिगारेट्स घेतल्या होत्या. फुल शर्ट, फुल पॅट व मफलर घातले होते. या सर्व तयारीनिशी ट्रेकला सुरुवात केली होती.

परंतु, याचा काहीच उपयोग झाला नाही. पावसाने पूर्णपणे झोडपून काढले. धो धो पाऊस कोसळत होता. आकाश काळ्या ढगांनी व्यापले होते. अंधारून आले होते. खाली जमिनीकडे पाहवत नव्हते. जळवांचा सुळसुळाट होता. दक्षतेने चाललो होतो. पण चढाच्या व निसरड्या वाटेमुळे आमची पूरी दमछाक झाली होती. कंटाळून माझे स्नेही घोरपडेनी एका मोठ्या दगडाचा आश्रय घेवून पाठ टेकवली. दहा-पंधरा मिनिटांनंतर ते उठले. सहज त्यांच्या पाठीकडे पाहिले, तर त्यांच्या शर्टावर पाच-सहा रक्ताचे थेंब दिसले. घोरपडे सरकार शर्ट काढा, बहुतेक जळवा असाव्यात. त्यांनी शर्ट काढला, सारेजण हादरलो. त्यांच्या पाठीवर रक्त पिऊन जळवा मोठाल्या झाल्या होत्या. प्रत्येकाने पायाकडे पाहिले, जळवांनी घेरले होते. त्यांच्या अस्तित्वाची जाणीवच झाली नव्हती. प्रत्येकजण

नाचायला लागला. खाली किंवा झुडूपजवळ बसू शकत नव्हतो. सगळीकडे जळवांचे साम्राज्य. आमची उडालेली धांदल पाहून रवि खो खो हसायला लागला. त्याच्या अंगावर मात्र हाप शर्ट, हाप पॅट व पायात स्लिपर, तरीसुद्धा जळू नाही. मला खूप नवल वाटले, हे कसं ? तो म्हणाला, जो पुढे प्रथम असतो, तेव्हा जळवा निद्रिस्त असतात. त्यांना माणसाच्या पाऊलाची चाहूल लागलेली नसते. मागून येणाऱ्यावर मात्र त्या हल्ला करतात. चिंतातूर मुद्रेने उभे असताना आमच्या समोरून एक माता आपल्या चार वर्षांच्या मुलाचे बोट धरून अनवाणी जात होती. जळवांनी त्यांना घेरले होते, तिकडे त्यांचे लक्षच नाही. आपल्याच विचारमग्न अवस्थेत ती माता आपल्या बाळाबरोबर चालली होती. त्या बालकाला हाक मारून पाच-सहा चॉकलेट त्याला दिली. ती माय-लेकरं इतकी आनंदित झाली की, आम्ही कौतुकमिश्रीत, आश्चर्याने त्यांच्याकडे पहायला लागलो. मग आमची आम्हालाच लाज वाटली. जळवांचे किती कौतुक करीत होतो. या घटनेनंतर जळवाकडे अजिबात लक्ष दिले नाही. त्या मातेचा व बाळाचा आदर्शसमोर ठेवून निघालो.

वाटेत मध्यम आकाराचा ओढा लागला. पाण्याला ओढ फार होती. हा ओढा पार करून आम्हाला पुढे जाणे भाग होते. बाजूच्या झाडीतून रविने एक लांब काठी आणली, तिच्या आधारे एकमेकांचे हात धरून त्या धारेच्या पाण्यातून ओढा पार केला. कमरेइतके पाणी होते.

आम्ही खूप उंचावर आलो होतो. पाऊस पडायचा थांबला होता. आकाश निरभ्र होते. चोहोकडे नजर टाकली. दूरवर क्षितिजापलिकडे हिरव्यागार पर्वताच्या रांगा दिसत होत्या. मजल, दरमजल करत जेथून दुधसागर झेपावत खाली दरीमध्ये कोसळतो त्या स्पॉटला आलो. दरीमध्ये कोसळणाऱ्या पांढऱ्या शुभ्र पाण्याकडे एकटकपणे पहात असताना घुमणाऱ्या धीरगंभीर आवाजामुळे स्तब्ध झालो. पाय येथून निघता निघेना. जड पावलाने पुढे निघालो. दूर अंतरावरून रेल्वेच्या शिटीचा आवाज ऐकू येवू लागला. त्या दिशेने पाहिले असता काड्या पेटीच्या आकारासारखी आगगाडी दिसत होती.

वाटेत डोळे फिरविणारा कडा लागला. हा कडा थेट खाली रेल्वे रुळाच्या दिशेने गेला. या कड्यावरून खाली उतरताना ३-४ फूटाचीच वाट आहे. येथून खाली दुधसागराच्या पायथ्याशी यायला दीड-दोन तास लागले. खाली आलो, तेव्हा संध्याकाळी झाली होती. सर्वजण खूप दमलो होतो. शेडवजा एक छोटीशी रुम होती, येथे पथान्या पसरल्या. थोडीशी विश्रांती घेतली, नंतर बाहेर आलो. विश्वास बसेना, अंतःकरण दुथडी भरून वाहणाऱ्या नदीसारखे आनंदाने भरून आले. ऑक्टोबर महिन्याची पौष्मिची चांदणी रात्र, आकाश निरभ्र होते. अनंत आकाशाची पोकळी, तारे, तारका, चांदण्यांनी व्यापून गेली होती. चंद्रमा आपल्या शीतल सोनेरी किरणांनी दुधसागरावर मुक्त हस्ते बरसात करीत होता. पाण्याच्या छटा क्षणाक्षणाला आपले रुपरंग बदलत होत्या. दुधापेक्षाही पांढरे शुभ्र दिसणार हे पाणी एकटकपणे पाहत असताना, सोनेरी छटा केव्हा

धारण केल्या, समजूनच येत नाही. खाली डोहाकडे पहावे तर काळेभोर पाणी, धरती मातेने तर नटून थटून हिरवा चुडा परिधान केला होता. अंतःकरणाचा ठाव घेणारे हे अद्भूतरम्य दृश्य पाहताना क्षणभर मला वाटले, म्हणतात ना, जन्माला यावे आणि ताजमहाल पहावा. मी म्हणोन जन्माला यावे, ऑक्टोबर महिन्याची शीतल पौष्णिकी संपूर्ण रात्र दुधसागराच्या सानिध्यात काढावी. पहाट वेळ्या झाली समजलेच नाही. देवा, तुझी लीला आकलन शक्तिच्या पलिकडची आहे. धन्य आहेत तू.

पहाटेच्या वेळी दरी काठच्या परिसराकडे लक्ष गेले. दरीच्या काठावर तंबू दिसत होता. उत्सुकतेने तंबूच्या दिशेने गेलो. सहजच तंबूत डोकावून पाहिले. एक युरोपियन जोडपे होते. गार्ड म्हणून एक भारतीय व्यक्ती होती. सहज त्याच्याकडे चौकशी केली, ते म्हणाले, “भारतातील पावसाळ्यातील सर्व धबधबे पाहण्यासाठी इंग्लंडवरून आलो आहोत. पहा ! एक जोडपं हजारो किलोमीटर अंतरावरून एका खंडप्राय देशातील धबधबे पाहण्यासाठी आले आहेत. म्हणजे किती निसर्ग वेडे आहेत आणि आपण त्यांच्या पुढे कुठे आहोत” या प्रश्नाची उत्तरे मी अजून शोधत आहे.

- श्री. मारुती बसरीकट्टी,

अस्मिता अपार्ट., फ्लॉट नं.२, शिवाजी पार्क, कोल्हापूर ४९६००९

युनिटवार्ता

स्टेट बँक ऑफ इंडिया पेन्शनर्स असोसिएशन औरंगाबाद सब सेंटर येथील सर्व सभासदांनी २७ ऑक्टोबर २००७ रोजी कोजागिरी साजरी केली. ह्या प्रसंगी ज्येष्ठ सभासद श्री. सुधाकर जवारकर ह्यांचे सुश्राव्य गायन झाले. शास्त्रीय संगीत, नाट्यसंगीत व लावणी असे अनेक प्रकार त्यांनी सादर केले. श्री. जवारकर एक उत्तम कवीही आहेत. एकूण कार्यक्रम बहारदार झाला.
-सेक्रेटरी

निवेदन

कै. सॅमसन सॅम्युअल तळकर यांचा स्मृतिदिन रविवार दिनांक १० फेब्रुवारी २००८ रोजी पुणे कॅम्प शाखेत सकाळी १० ते २ या वेळेत साजरा करण्याचे ठरविले आहे. यानिमित्त विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले आहे. त्यांची स्मृति निरंतर जनमानसांत जागृत राहावी यासाठी निधी संकलन करण्यात येणार आहे. तरी सर्व मंडळींनी हस्ते/परहस्ते निधी संकलनास हातभार लावून सहकार्य करावे. कार्यक्रम सर्वांसाठी खुला आहे.

आपले स्नेहांकित

१) श्री के. डी. पराडकर	२) श्री. ना. स. भागवत
३) श्री. वि. ह. गुर्जर	४) श्री. एल.जी. गांधी
५) श्री. एकनाथ शेवतकर	

टीप : निधी संकलनाचे उद्दीष्ट व संपूर्ण कार्यक्रमाची रूपरेषा या संबंधी पत्रकाद्वारे संपर्क साधण्यात येईल.

Advt.

निरागस बालक

d

एका चर्चमध्ये, नाताळच्या आधीची जय्यत तयारी चालू होती. सर्व चर्च, रंगीबेरंगी पताकांनी सजले होते. कोपऱ्यात, छोट्या छोट्या बाहुल्या उभ्या करून, गोठ्याचा देखावा तयार केला होता. मेरी, जोसेफ धनगर, मेंढ्या, पाळण्यातील छोट्या जीझस्कडे पाहत आहेत, असे ते दृश्य होते. त्या दृश्यावर एक तेजस्वी ताराही लटकविलेला होता.

चर्चमधील प्रार्थना पार पडली. एकेकजण, फादरना शुभेच्छा देत बाहेर पडू लागला. स्वतः फादरही बाहेर पडणार होते. इतक्यात त्यांचे लक्ष त्या गोठ्याच्या देखाव्याकडे गेले. त्या दृश्यातील पाळण्यातील (crib) छोटीशी जीझस् बाळाची मूर्ती गायब झाली होती. कोणी बरे ती इवलीशी बाहुली चोरली असावी ?

दुसऱ्या दिवशी, प्रार्थनेच्या वेळी, फादरने जरा आवाज वर चढवून म्हटले, ‘मला चोराचे डोळे बरोबर ओळखू येतील. ज्याने कोणी छोट्या जीझस्ची मूर्ती चोरली आहे त्याला योग्य ते शासन होईलच ! ज्याने कोणी ती बाहुली नेली आहे त्याने ती कृपया गुपचूप आणून ठेवावी.’ असे म्हणून फादरने सर्वत्र नजर फिरविली. परंतु कोणीही पुढे आले नाही. जीझस् बाळाची ती पाळण्यातील जागा रिकामीच राहिली. प्रार्थना संपवून सर्वजण घरी परतले. आता बाहेर हिमवर्षाव सुरू झाला होता. पडणाऱ्या बर्फ कणातून चालता चालता फादरच्या मनाला ‘कोण बरे चोर असावा ?’ हाच प्रश्न सतावत होता.

भुरभुर पडणाऱ्या बर्फातून चालताना, फादरना कसलीशी चाहूल लागली. एक चार खोक्यांची चाके लावलेली छोटी खेळातील गाडी दोरीने ओढीत एक छोटा मुलगा चाललेला फादरना दिसला. भराभर पावले उचलीत फादर त्या छोट्याजवळ पोचले. ‘अरे वा ! सॅटाक्लॉजने ही गाडी भेट दिली वाटते तुला ?’ असे म्हणून त्या मुलाच्या पाठीवर थोपटून ते पुढे गेले. थोडे पुढे जाऊन त्यांना परत मागे यावेसे वाटले. कारण त्या ‘टॉय-ट्रेन’मध्ये - (लाकडाच्या खेळण्याच्या गाडीत) एक ओळखीची वस्तू त्यांना दिसली. ती वस्तू म्हणजेच, चर्चमधील हरवलेली जीझजची छोटी प्रतिकृती होती.

‘काय रे बाळ, हा छोटा जीझस् इथे कसा आला ?’ या फादरच्या प्रश्नावर तो निरागस छोट्या म्हणाला, “फादर मी जीझस् बाळाला प्रॉमिस केलं होतं की सॅटाने जर मला गाडी दिली तर पहिली राइड (फेरी) मी तुला देईन !” ‘चोरी’ या शब्दाचा अर्थही ठाऊक नसणाऱ्या त्या छोट्याची वचनपूर्ती पाहून फादर चकितच झाले !

(मूळ इंग्रजी बोधकथा ‘चिकनसूप फॉर सोल्स’ या पुस्तकातील आहे. त्याचे हे मराठी रूपांतर)

b

- सौ. कल्पना सुभाष कोठारे,

११ मानस, बेइंट रोड, सांताक्रूझ (प.), मुंबई ४०००५४

ZZZZZZZZ

प्रतिक्रिया.....

I just recived your Diwali Edition of 'Samvad' and happened to read the article 'Bhandhmukta'.

The article was simply wonderful and I dont know the reason why I was so emotional and full of tears in my eyes while reading it.

This article is definetly worthy to be published in any 'Diwali' Edition which has larger Circulation.

I have already conveyed my feelings to the writer on telephone and want to confirm my feelings in black & white.

I was a reader of marathi in my early days, however for want of time and because of other occupations my reading is reduced these days.

Anyway , 100 marks for the article to the writer.

I am sorry, I thought I will best express my feelings in english.

**P.D. Salgaonkar
Raia Salcete (Goa)**

‘संवाद’चा अंक खूप वाचनीय असाच असतो व वेळेवर मिळतो. छान छान कथा, कविता व बँकेतील इतर सर्व घडामोडींचा आढावा घरबसल्या समजतो.

श्रीमती निलिमा कुलकर्णी, पुणे

ऑक्टोबर ०७ चा ‘संवाद’ वेळेवर मिळाला. श्री. शरद शिंगवेकर यांच्या अप्रतिम व सर्वांच्या मनातील भावना व्यक्त करणाऱ्या ‘संपादकीय’ पासून शेवटच्या पानापर्यंतचा मजकूर खूप भावला. बदलती जीवनशैली आपल्या तरूण वयापासून आता निवृत्त जीवनापर्यंत अनुभवांचा विविधरंगी आलेख, तरीही S.B.I. च्या समान धाग्यात गुंफले गेलेले पती पत्नीचे भावनिक अनुभव या सान्यांचे व्यक्तिकरण खूप छान जमले आहे.

**सौ. सुवर्णा महाबळ
श्री. र.प्र. महाबळ नासिक.**

‘संवाद’चा दिवाळी अंक हाती पडला. मुखपृष्ठ बघूनच मन प्रसन्न झाले. श्री. गुपचूप यांची ‘बंधमुक्त’ लघुकथा फारच भावली. नकळत मनाचा ‘संवाद’ सुरू झाला. त्यांनी वर्णन केलेले वातावरण कुठेतरी हृदयाच्या कप्प्यात दडून होते. त्यामुळे स्मृती जागृत झाल्या. सिमेंटच्या जंगलात राहून मातीची ऊब आणि गंध मनाच्या स्मृतीतून कालबाह्य होत आहे याची हूरहूर लागून राहिली. रीमिक्सच्या आणि पॉपसंगीताच्या जमान्यातून एखादे गोड भावगीत कानावर

पडावे असे वाटले. नकळत मन गाऊ लागले ‘खेड्यामधले घर कौलारू.....’

खरोखरच संवेदना जागृत करण्याचे काम ‘संवाद’ करत आहे. श्री. वसंत धुपकर यांचा ‘छत्री आणि प्रेम’ त्या स्वप्नाळू काळात घेऊन गेला. सौ. सुचित्रा साठे यांचा ‘पाऊलवाट’ हा लेख मनाची संवेदनाशीलता दर्शवितो. सर्व अंकच, संपादकीय, वाचनीय विचारप्रवर्तक मनाला भावणारा व जगण्याची उर्मी देणारा आहे.

संवादची घोडदौड म्हणजे चौथ्या वर्षातच तारूण्यात पदार्पण आहे असे वाटते.

सौ. रोहिणी कोटस्थाने, पुणे

‘संवाद’चा दिवाळी विशेषांक ता. २८/११/०७ रोजी मिळाला. पहाता क्षणीच मुख पृष्ठ, त्याची रचना, रंग बिरंगी कलागुणांनी नटलेला पाहून समाधान वाटले. त्यातील प्रामुख्याने मलपृष्ठाच्या आतील बाजूस असलेले ‘जीवन संदेश’ हा उपदेश योग तज्ञ दादाजी वैशंपायन यांनी दिलेला संदेश जीवनाचे सार्थक करणारा आहे.

श्री. दत्तात्रय रा. क्षीरसागर, पुणे

नोव्हें. २००७ चा अंकावरच्या मुखपृष्ठावरच्या चित्रावरून ‘दिवाळी अंक’ असल्याची सुखद जाणिव झाली.

१) क्रांतिसेन आठवल्यांचे संपादकीयाचे रूचकर ‘फराळाचे ताट’ स्वादिष्ट होते.

२) आर.जी. कवडेकरांच्या बरोबर सर्वच निवृत्तिधारकांना गोड बोलणारा ‘संवाद’ एकाकीपणाचा विसर पाडील.

३) सौ. सुचित्रा साठे यांनी ‘पाऊल वाटेचा’ Main Road करून दाखवला आहे.

४) प्रभाकर गुपचूप “बंधमुक्त” झाले खरे पण “भूतकाळात छान रमले आहेत. या कथेचा पुढचा भाग कोणीही सभासदाने लेखांकित करावा असे वाटते.

५) ‘संवाद’ आता विविध विषयांचा वेध घेत आहे. अभिनंदन.

अरविंद साठे, पुणे

जोगिया

जोगियातुनि गायिली
मी आर्तता या हृदयीची
वाहवा तू ही दिली
होती अपेक्षा अश्रूंची.

सुधाकर जवारकर, औरंगाबाद

Regd. under RNI No. MAHBIL04149/13/1/2003-TC & Declaration No. PHM/SR/12/VIII/2004

SSPO Pune under Postal Concession register No. L-2/RNP/M/318/04-07 Date :13/05/2004

Licence to post without Prepayment No.: LWP-217 at Market Yard PSO, Pune 37 on 25th of each Month

○ अभिनंदनीय ○

आपल्या असोसिएशनचे नासिक येथील एक सभासद श्री. सुधाकर गोखले यांच्या सुविद्य पत्नी डॉ. साधना गोखले यांच्या 'सप्तकलाकृती कालीदासाच्या' या पुस्तकाचे नुकतेच प्रकाशन झाले. डॉ. गोखले या एम.ए. एम्. एड्. पी. एच्. डी. असून त्यांनी पी.एच्.डी. साठी 'रस ध्वनी व कलात्मक सौंदर्यनिर्मितीचा भारतीय दृष्टीकोन' हा विषय घेऊन प्रबंध सादर केला होता. आज पावेतो त्यांनी अनेक शोध निबंध सादर केले आहेत. त्यापैकी एकास संगमनेर येथील, परिषदेत सर्वोत्कृष्ट निबंधाचे 'मालपाणी' पारितोषिक मिळाले आहे. 'दासबोधा' वरील सर्वोल अभ्यासाच्या त्या समीक्षक आहेत. गेली २२/२३ वर्षे त्या उच्च माध्यमिक विद्यालयात इंग्रजी, संस्कृत, शिक्षण शास्त्र या विषयांचे अध्यापन, करीत आहेत. याशिवाय देवळाली नासिक रोड लायन्स क्लबने त्यांना 'आदर्श शिक्षक' हा पुरस्कार देऊन सन्मानित केले आहे.

त्यांच्या या उज्वळ कार्याबद्दल असोसिएशन तर्फे त्यांचे अभिनंदन व यापुढील उपक्रमास शुभेच्छा.

-सेक्रेटरी

Discipline in the Bank

The Agent of a small branch in Madhya Pradesh (then in Bombay Circle) appointed one Shri. Kulkarni (name changed) as a clerk on probation, to fill a permanent vacancy. At that time, there were no written tests/interviews etc. and all that the Branch Agent had to do was to advise Branch Deptt. at Head office that the selected candidate was a matriculate (minimum qualification), above 18 years of age, physically fit and whether he had any relatives in the bank.

After six months, the Branch recommended his confirmation and in the Branch Deptt., the confirmation letter was sent for signature to late Shri. S. R. Iyer, the then Branch superintendent. Shri. Iyer, before signing the letter enquired whether the candidate was in any way related to

Shri. M.N. Kulkarni (name changed), a Junior officer, who had just been posted in Branch Deptt., Accordingly a BR Memo was sent to the Branch with the reply on the reverse of the BR Memo that the boy was closely related to Shri. M.N.Kulkarni, although at the time of appointment he had not stated so. No action was taken. It was the practice to send all the papers handled in the Deptt. next day to the Dy. Secretary & Treasurer the late Shri. S. P. Puri for his information. Shri. Puri sent it and put a remark on the BR Memo. "This young man started his career with a falsehood. He must go." And his services were terminated.

- M.D.Dalal,

New Agra Rd., Nashik 422011.

सूचना : १) या मासिकांत प्रसिद्ध झालेल्या लेखांतील मतांशी संपादकमंडळ सहमत असेलच असे नाही. तसेच जाहिरातीतील मजकुराची सत्यासत्यता सभासदांनी स्वतः पडताळून घ्यावी. त्याबाबत असोसिएशन वा 'संवाद' चे संपादक मंडळ जबाबदार असणार नाही.
२) असोसिएशनचे कार्यालय, सोमवार ते शुक्रवार, संध्याकाळी ६ ते ७.३० या वेळातच उघडे असते. याची कृपया नोंद घ्यावी.
संपर्क दूरध्वनी क्र (०२०) २४३३२१४१

Printed Matter

If Undelivered Please Return to :

**STATE BANK OF INDIA PENSIONERS'
ASSOCIATION, (MUMBAI CIRCLE), PUNE
Anubandh, Building No. B-2, 4th Floor,
Block No.16, Near Ramkrishna Math,
Sinhagad Road, Pune 411030. Ph: 24332141**

To,

प्रकाशक : श्री. रा. ना. लळिंगकर, सेक्रेटरी, स्टेट बँक ऑफ इंडिया पेन्शनर्स असोसिएशन (मुंबई सर्कल), पुणे.**संपादक मंडळ :** सर्वश्री. वसंत धुपकर, प्रभाकर गुपचूप, शरद शिंगवेकर, श्रीधर सहस्रबुद्धे, क्रांतिसेन आठवले**अंक सजावट, मांडणी व मुद्रित शोधन :** क्रांतिसेन आठवले, प्रभाकर गुपचूप**मुद्रक :** संविज्ञान इन्फोटेक प्रा. लि., ४९/७६३ लोकमान्य नगर, नवी पेठ, पुणे-३० फोन : २४३३५३०५, २४३३५३२४, ३२५४११५९